

Pris 25 kr

Från Hansastäder till Badorter

Idag bor cirka 7100 personer permanent i Skanör och Falsterbo med en dubbling när sommargästerna kommer. Namnet Skanör kan beläggas ända från 1231 med stavningen Scanör. Första delen av namnet är identiskt med Skandinavien och Skåne. Den allmänna tolkningen är att Skanör betyder Skadans Ör = udde av grus eller sand som utgör ett hot mot sjöfarten.

40 gånger fler invånare än Malmö

Ortsnamnet Falsterbo härledes ur Falster och bod = sjöbodarna där fiskare från danska ön Falster verkade under sillmarknadsperioden. Skanör och Falsterbo har för all framtid intagit en plats i historien på grund av det omfattande sillfisket under 1200–1400 talet. Näset var under denna period Danmarks viktigaste närings- och handelsplats. Enlig olika källor bodde periodvis mellan 20–30 000 personer i de båda städerna. Som jämförelse kan nämnas att det bodde mellan 600–700 personer i Malmö vid samma tid.

Utöver ortsbefolkningen som egentligen spelade en underordnad roll, fanns här Hansans handelsmän från Lübeck, Rostock, Stralsund m.fl. tyska städer samt omlandsfarare (måste segla runt Skagen) som holländare, engelsmän och andra främmande folk. Uppteckningar från denna tid nämner dock aldrig Sverige!

Havets silver exporterades

Havets silver – sillen infångades i sådan mängd att man kunde exportera 200.000 tunnor per år, en handel som helt styrdes av Hansan. Det sägs att sillen stod så tätt i Öresund att man kunde gå på ryggarna över till Köpenhamn.

Varje plats som deltog i sillhandeln hade sitt eget område "fit" där man levde helt efter sina egna lagar och förordningar.

Idag finns här som bekant 2 kyrkor, S:t Olofs och S:ta Gertruds byggda under 1200-talet, men under städernas storhetstid fanns det 7 kyrkor, 2 kapell och 2 kloster. Så sent som 1663 revs Maria kyrkan

Hänt sedan sist

Årsmöte

Sedan sist har vi hållit årsmöte. Även i år framflyttat till hösten. Förhoppningsvis kan vi 2022 hålla det i slutet av april som vi annars brukar.

Två nya styrelseledamöter valdes, dels Stellan Carlson som presenteras här nedan, dels Göran Lindgren från Ljunghusen.

Samtidigt avtackades vår sekreterare Marie Omnell Persson och Carin Lindberg.

Styrelsen består nu, förutom av de ovan nämnda, av Christian Kindblad, Gunilla Jerndell, Ola Freij samt Roy Larsson.

Förutom sedvanligt årsmöte delades Callunas Kulturpenning ut och Lars Melin presenterade sin och föreningens senaste bok »Falsterbonäset under krig och beredskap«

Callunas Kulturpenning

På årsmötet tilldelades Stellan Carlson *Callunas Kulturpenning* 2021 för hans under många år omfattande engagemang med Falsterbonäsets historia från medeltid till nutid.

Med artiklar i press, föredrag om Näsens historia samt historiska stadsvandringar i Skanör och Falsterbo under 31 år har Stellan arbetat med att sprida kunskap om vår lokalhistoria

Vandringarna vid kanalen

Vi kom igång lite sent, reglerna kring Covid-19 gjorde det än en gång svårt att boka tider för visningar. Men trots detta blev det fem allmänna vandringar och dessutom två abonnerade vandringar, dels för Kommunen, dels för Ljungens Villaägareförening. Totalt visade vi värmen för cirka 100 personer. Stort tack till Bertil Björck för guidningarna.

Nya boken

Falsterbonäset under krig och beredskap finns att köpa på: Biblioteket, Höllviken, Asps bokhandel, Gallerian, Höllviken, ICA Toppen, Höllviken, Höllvikens Färg, Biblioteket, Skanör och ICA i Skanör.

Inför det nya året

Styrelsen har diskuterat att hålla en serieföreläsning under våren, en utställning under sommaren.

Medlemsavgiften

Avgiften är som tidigare 200 kronor. Inbetalningskort medföljer tidningen. Vi hoppas att du uppskattar föreningens arbete och vill följa oss i ytterligare ett år.

Från Hansastäder till Badorter, forts.

(Lübeckarnas kyrka belägen vid Falsterbohus) efter att den under några årtionden framtill försvenskningen tjänat som kompanihus.

Skanör och Falsterbo var danska statens, säg kungens, viktigaste skatteintäkt under hela sillmarknadsperioden. Konungens skatteindrivare var fogden.

Åt fogden uppfördes Skanörs borg under mitten av 1200-talet varifrån han upprätthöll den allmänna ordningen men framför allt indrev skatt och tull. Tyngdpunkten för handeln låg först i Skanör men försköts av någon okänd anledning till Falsterbo under 1400-talet. Fogden flyttade då över till Falsterbohus borg. Den siste fogden bebodde borgen framtill 1530-talet då hans ämbete drogs in.

Nämnas bör att Falsterbohus byggd under 1200-talet och angripet och skövlad vid flera tillfällen, besöktes ofta av dronning Margrethe I (unionsdrottningen) och att hennes ende son Oluf, konung av Danmark och Norge dog här 1387 endast 17 år gammal.

Nordens första fyrplats

För att säkerställa transporten till havs och undgå det fruktade Falsterborev genomdrev Hansan att en

öppen eld skulle hållas nattetid vid Falsterbo udde. Denna tändes första gången 1222 och blev Östersjöns och Nordens första fyrplats.

Under slutet av medeltiden försvann sillen allt mer, troligen ut i Nordsjön och sillhandeln försköts till andra orter. Större fartyg krävde även bättre lastnings- och ankringsplatser.

Under 1500, 1600 och första delen av 1700-talet försvann nästan Skanör och Falsterbo från kartan. Städerna med storlek som fiskebyar var nästan helt isolerade från övriga Danmark och efter 1658 från Sverige.

Modell av Falsterbohus på Falsterbo museum.

Målning av fyrplatsen på Falsterbo museum.

De la Rose

– en förändringarnas man

1752 fick Skanör sin förste juridiskt skolade borgmästare, Leonard de la Rose. Han förändrade radikalt livet i de två städerna genom att slå samman dem 1754 och bygga den första skolan (nästan 70 år före allmän skolplikt). 1768 inrättade han postkontor i Borgmästargården varigenom man fick reguljär kontakt med om världen. Trots sina samhällliga insatser var de la Rose föga populär då han genomdrev bygnationen av Skanörs rådhus genom dagsverke. De boende idag bör kanske skänka honom en tacksam tanke för denna vackra byggnad.

Vid 1700-talets mitt var befolkningsantalet 535 personer i de båda

Från Hansastäder till Badorter, forts.

städerna. Man livnärde sig på fiske och småbruk. Driftiga och modiga män sökte hyra till sjöss. Sjömans- och befälskapet blev sedermera en viktig och berömd näring för de båda städerna.

Under 1800-talets slut och 1900-talets början har både Skanör och Falsterbo hemsökts av omfattande katastrofer i form av eldsvådor och översvämningar som nästan totalförstörde städerna.

När Skanör skulle byggas upp efter andra branden 1885 tog man

Leonard de la Rose.

»Paris« som förebild med trädplanterade gatustråk.

Före 1880 fanns det några få affärer i Skanör. 1890 fick Falsterboborna möjlighet att handla i egen affär.

Först 1881 var Skanörs hamn anlagd. Under hela »sillamarknadsperioden under 12-1400-talet« fanns alltså ingen hamn utan man ankrade upp i Höllviken? 1916 fanns långt framskridna planer på att bygga även en hamn i Falsterbo. Detta blev inte av av okänd anledning.

Den andra storhetstiden - badorten

På 1890-talet infinner sig Skanör och Falsterbos andra storhetstid. Då doktor Brandberg från Malmö fört fram det hälsosamma att vistas

Strandhotellet i Falsterbo.

i solen vid havet och emellanåt fördjupa sig däri började rikt folk från städerna söka sig till vad som sedan blev badorter.

Skanör och Falsterbo blev på modet. Badgästerna fick bosätta sig i mangårdsbyggnaden och de boende flyttade ut i stall eller bryggghus. Det första hotellet, Strandhotellet invigdes 1898.

Svårframkomliga vägar tvingade fram Hvellinge-Skanör-Falsterbo järnväg invigd 1904.

1908 invigdes med pompa och ståt det fashionabla badhotellet Falsterbohus, som fick internationell

ryktbarhet. Under första världskriget blev hotellet en samlingsplats för aristokratin från en stor del av Europa.

1923 invigdes Strandbaden i Falsterbo, som blev den populäraste dansbanan under 1920-30-talet.

Denna badepok som stagnerade efter första världskriget gav de fast boende i städerna (1090 personer 1912) goda inkomstmöjligheter samt gjorde att städerna fick elektricitet och ordnad vattenförsörjning. Under en badsöndag kunde sträckan Malmö-Falsterbo trafikeras av 9 tåg i vardera riktningen.

Stellan Carlsson

Diligensen på Storgatan i Falsterbo.

Fröken Wikander och småskolan i Skanör

Småskolan i Skanör fick i mitten av 1930-talet en ny lärarinna. Astrid Wikander, som kom direkt från seminariet. Fröken Wikander kom att undervisa Nässets små barn i nästan fyrtio år.

När fröken Wikander gick i pension tog tidningen »Arbetet« in en artikel om henne och hennes livsgärning under rubriken *Astrid har uppfostat Skanörs barn i 39 år!* Vid en hastig genomläsning verkar den vara en lite större notis, illustrerad av en ganska stor bild. Läser man artikeln noga och stirrar länge på bilden, slås man av hur mycket information som indirekt framgår eller gömts mellan raderna. Men då bör man som jag nog ha gått i fröken Wikanders småskola för att riktigt uppfatta informationen:

Fröken Wikander framstår av text och bild för det första som en person som över huvud taget inte ändrade sig till utseende och klädstil under alla yrkesverksamma år. Hon bar samma frisyr hela tiden. Hon klädde sig i liknande rätt strikta och diskreta kläder, företrädesvis grå dräkter, i alla fall på femtiotalet. Hon bar nästan alltid ett dubbelradigt pärlhalsband eller en kamébroch och en kaméring. På bilden i tidningen har hon ett par glasögon i femtitalsstil. Är de från tiden?

För det andra tycks fröken Wi-

kanders undervisning ha varit helt oförändrad från första dag i Skanörs folkskola till den sista i samma byggnad men då i den då sedan länge etablerade skolformen grundskola. Och kanske var hennes pedagogik långt ifrån modern redan då hon kom till den lilla staden. Alla skoldagar inleddes med en psalm och Fader vår. Fröken Wikander undervisade alla år antingen första och andra klass i en sal två år i följd eller följde hon en klass i två år, eller senare i år tre. På bilden i Arbetet sitter fröken Wikander i sin kateder medan barnen kommer fram och visar skrivböcker, flickorna till vänster om fröken, pojkarna till höger. Den flicka man kan se har långa flätor, pojkarna har lugg och ser lite rädda ut. Bilden kunde ha tagits på femtiotalet.

Astrid Wikander undervisar

Skanörs Folkskola var i slutet av femtiotalet inrymt i samma skolhus som den varit sedan det byggdes efter branden i Skanör 1885. Skolhuset var uppfört i rött tegel med vita fönsterkarmar och låg och ligger, numera privatägt, på Västergatan i korsningen mot Dykerigatan. Skolhuset hade tre salar och under årtionden två klasser i varje sal under ledning av tre folkskollärare, två fröknar och en magister. Skolgården hade på min tid i småskolan mot slutet av

femtiotalet, inte ett grässtrå utan var helt täckt av dammig grus. Mot tvärgatan fanns ett rostigt lågt cykelställ med tak av korrugerad plåt och mot granntomten stod det grönmålade gamla utedasset kvar även om oljefärgen bleknat och spruckit.

Undervisningen i småskolan skedde som redan sagts med första och andra klass i samma sal under fröken Wikanders fostrande ledning. Skolagan hade avskaffats i mitten på 1950-talet men det hade man inte berättat för fröken Wikander. Pojkarna i småskolan på min tid kunde bli luggade i det snaggade nackhåret om de inte skötte sig, eller, vid förseelser som fröken fann upprepade eller svåra, få en örfil. Men flickorna gick fria.

Varje skoldag, och de var sex för på min tid gick man halvdag på lördagar, inleddes med att fröken Wikander och barnen sjöng en psalm och bad »Fader vår ...« tillsammans. Och mycket av skoldagarnas undervisning kunde fröken också ha med båda klasserna gemensamt; kristendom med bibliska historien, geografi med hembygdskunskap, sångstunder och den primitiva gymnastiken. Fröken Wikander hade haft sin småskola i omkring tjugo när jag satt i en av bänkraderna. Hon visste precis att berätta sig igenom Daniel i lejongropen, Syndafloden, Jesus uppväcker den döde Lasarus, ja, alla bibelns viktiga händelser under de två läsår varje barn satt i hennes klasser. Skolformen gjorde helt enkelt att vissa barn fick höra om Kristi lidande redan i första klass men andra först i andra klass. Men hur duktig fröken Wikander än var på att undervisa två klasser samtidigt var det naturligtvis många lektioner som måste hållas först på en grundnivå i första klass och det lärda sedan under nya lektioner byggas på i

Fröken Astrid Wikander med klass 2 i Skanörs skola hösten 1950.

andra. Skolformens lösning på den svårigheten hette parallellundervisning och fröken Wikander hade med åren blivit en mästarinna i sådant lärande. Så här kunde det gå till. Medan nybörjarna med fröken Wikanders fulla uppmärksamhet trälade med att ljuda bokstav efter bokstav till läsebokens »Vill Du läsa?« första meningar: »Mor är rar. Far ror mormor.«, fick barnen i andra klass tyst för sig själva öva välskrivning i "Skrivrits bruna häfte med Tomten på framsidan" under flitigt doppende i bläckflaskorna. Och när de yngre ensammodsamant adderade två och två plågade fröken Wikander de äldre med multiplikationstabellen.

Astrid Wikander har gymnastik

Någon eftermiddag varje månad under vinterhalvåret fick fröken Wikander för sig att barnen i småskolan behövde röra på sig som nyttig omväxling till allt stillasittande i salen. Kanske tyckte hon också, att småskolans sal behövde städas. Då fick barnen ha gymnastik. Först fick pojkarna och flickorna ställa undan klassrummets pulpeter framme vid katedern. Bord och stolar travades så fint på podiet att hela det slitna, mörkt bruna linoleumgolvet blev bart. Därefter strödde fröken Wikander ut rikligt med fuktigt sopspån på golvet. Det var pojkarnas uppgift att sopa upp spånen medan flickorna dammtorkade rummet. Fröken Wikander ledde, övervakade och godkände arbetet. Till sist var småskolans sal prydligt städad.

Och nu blev det gymnastik på det rena golvet. Barnen fick stå på sex kolonner precis som de brukade sitta i sina bänkar. Fröken Wikander stod själv, reslig och rak i ryggen, och kommenderade gymnastiken. Hon gjorde själv arm- och benrörelser och räknade takten högt.

»Armar rakt upp sträck, och ner, och igen; ett och två, ett och två ...«

»Höfter fäst! Knäna böj, och upp,

och igen; ett och två, ett och två ...«¹

Efter en lång stund av detta slags gymnastik beordrade fröken Wikander några minuters enklare »...svikthopp på stället«. Till sist kom ett slags belöning för städningen och allt hoppande och flaxande. Småskolans barn fick först leka »Björnen sover« och sedan tassa runt på tå medan de sjöng:

Midnatt råder, tyst det är i husen.

Alla sova, släckta äro ljusen,
äro ljusen.

Men då komma nissar fram ur
vrårna.

Speja, spana, tassa fram på tårna,
fram på tårna.

Tipp tapp, tipp, tapp, tippe- tippe-
tipp-tipp-tapp, tipp,tipp... tapp.

Och alla barnen i fröken Wikanders småskola tyckte detta, att sjungande tassa runt och speja med handen över ögonen, var roligt. De fnittrade och fnissade för skratta högt, det fick de inte. Efter dessa övningar som varat ett par timmar, var barnen både varma och lite svettiga. Men skolan hade inget tvättrum så när barnen ställt ut sina bord och stolar på golvet igen var det bara att sätta sig för eftermiddagens sista lektion: Nässets geografi. Och alla barnen fick lära sig att Näset var en halv – och rita en halv.

När skoldagen kommit till sitt slut en stund efter tre på eftermiddagarna, utom på lördagarna då den tog slut redan mitt på dagen, och barnen besvarat fröken Wikanders order: »Slut för idag!« med ett unisont »Tack för idag!« tog de sina skolväskor och traskade hem, var och en till sitt.

¹ När jag, Lars Melin, långt senare hörde en inspelning av kapten Ugglas radiogymnastik under beredskapsåren var det precis som att höra fröken Wikander men med en mans stämma.

Astrid Wikander är gammal.

Mellan jul och nyår 1992 besökte jag min far på Bäckagårdens äldreboende i Skanör. När vi åt lunch i matsalen pekade han på en äldre dam som satt ensam vid ett bord för åtta och petade i en portion kokt fisk. Fröken Wikander.

Jag gick fram till henne och hälsade. Astrid Wikander var knappt hälften så stor som hon hade varit i mitt minne. När jag nämnde mitt namn sa hon, att hon väl mindes mig som barn. Hon var då åttio år fyllda. Fröken Wikander var mager, nästan bara skinn och ben. Och hennes hår var vitt och lite glest men låg som alltid vackert i en våg över hjässan. Fröken Wikander var också klädd som förr, enkelt men med en slags strikt elegans: en ljusbeige plisserad kjol, en kofta i samma nyans över en klarröd blus. Fröken Wikanders handslag var fast och tidlost. När jag sa att det var länge sedan vi träffades, svarade fröken Wikander ordagrant, stilla; *att hon sett nog av år*. Jag sa något vänligt när vi tog farväl och hon tackade för att jag hälsat på henne. Som barn hade jag varit lite rädd för min småskolefröken. Nu tyckte jag bara synd om henne. Det var ett rätt sorgligt möte.

Astrid Wikander är död.

Nu vilar fröken Wikander på Skanörs kyrkogård. Sjunger ännu skolbarn i Sankte Olovs kyrka i juni om den kommande blomstertiden för henne? Över henne ligger en sten med hennes namn ASTRID WIKANDER och den tid som var hennes på jorden 1912–1995, men utan att hennes livsgärning är angiven. Småskolelärarinna. Och jag tycker det är lite synd, för den gärningen var stor och betydelsefull. På kyrkogården vilar redan några som var hennes elever då hon kom till Skanör som ung småskolefröken. Deras gravar vårdas av anhöriga som gick i hennes klasser under

Vägnamn, del 5

1950-talet. Och när de en gång är borta kommer deras gravar i sin tur att vårdas av elever Astrid Wikander lärde att läsa, skriva och räkna när folkskolan blivit grundskola.

Lars Melin

Som vanligt är jag tacksam för material till min samling om »Folk på Näset förr.« Skriv gärna om Astrid Wikander till:
lars.andreas.melin@gmail.com

Med början i numret av *På Ljungan* 75, berättar vi under vinjetten »Gatu- och vägnamn« om bakgrunden till varför våra lokala gator och vägar heter som de heter.

Som underlag använder vi två publikationer Vellinge kommuns Stadsarkitektkontor gett ut, 1993 respektive 1996. Författare till dessa historiskt viktiga dokument är eldsjelen Lars Dufberg från Falsterbo. Det är alltså ur dessa vi plockar informationen nedan. God läsning! *Urval av Ola Freij.*

Granetorpsvägen, Höllviken

Inom »Hammarskogen«. Efter fastigheten »Granetorp nr 1« vid vägens östra sida.

Granviksvägen, Höllviken

Inom »Granviksområdet«, uppkallat efter »Granviksgården«. Området är beläget sydost om Stora Hammars nya kyrka. I samtliga vägnamn i området ingår namndelen »-vik«.

Grenvägen, Höllviken

Inom »Hammarskogen«. Då Granviksområdets södra del bebyggdes skars Rabyvägen av. Den västra delen fick då namnet Nya Rabyvägen, vilket av praktiska skäl senare ändrades till Grenvägen. Som kuriosum kan nämnas att inom området ägdes år 1915 dåvarande fastigheten »Hammarskogen nr 1» av August Green m fl. En stavning

av vägens namn med -ee- hade kanske därför varit på sin plats.

Grindstugevägen, Ljunghusen

Inom »Ljungskogens Strandbad«. Gränsen mellan »Västerbyarnas« (Skanör och Falsterbo) och »Österbyarnas« (Räng, Stora Hammar och Kämpinge) mark markerades från 1700-talets slut dels med en tångvall i vilken fanns en grind, dels med fem stora gränsstenar, uppsatta 1781. En av dessa har med vederbörligt antikvariskt tillstånd förts till Falsterbo Museum, där den ställts upp framför huvudbyggnaden. För väktaren av grinden och av »Västerbyarnas« del av Skanörs Ljung uppfördes 1796 vid tångval-len en bostad som fick namnet »Norra Ljunghuset«, men senare även kallades »grindstugan».

Gråbacksvägen, Ljunghusen

Inom »Ljungskogens Strandbad«, i södra delen av området. Namnet syftar på »gråbackarna«, den först planterade delen av Skanörs Ljung.

Gyavägen, Höllviken

Vägen hittas inom »Gyaområdet« utmed västra kanten av »Strandskogen«. Området är uppkallat efter ljunghedens trollgumma »Gya«, vars namn uppkommit genom en språklig glidning från det gamla namnet »Jöje«. Namnets början skall därför uttalas men »J« och inte med »G«. Enligt en gammal tradition i Skanör skall Gya inte alls ha varit en trollgumma utan en trollgubbe, men vilket som är rätt vet ingen nu. Gumman (eller gubben) hade en syster vid Trelleborg – »Albäckafrun« – som till skillnad från den relativt godmodiga Gya var ett elakt troll. Enligt vad som berättas dog Gya vid ett förskräckligt åskväder den 2 juli 1905. Hon var då på väg till sin syster vid Trelleborg och hade satt sig att vila på en underligt formad sten – kallad »Gyas stol« – ute i vattnet i Kämpingebukten, alldeles i närheten av det fridlysta

hagtornsträdet vid Kämpinge Gamlegård. Där träffades hon av blixten, som var så kraftig att den inte bara slog ihjäl gumman utan också klöv stenen. Efter det har ingen sett Gya.

Gröna torg, Falsterbo

Torg som återfinns på 1882 års stadsplan för Falsterbo men utan något namn. Här låg i dess norra del, alldeles söder om Norregård (Statsanställdas förbunds kursgård), »Mårtens vanning«, en av de största och framför allt den mest centralt belägna »vanningen« (vatensamling för kreatur och gäss) i staden. Märten var en tidigare ägare till Norregård.

Gåsgatan, Falsterbo

Gatan återfinns redan på 1882 års stadsplan för Falsterbo.

Gässlingekroksvägen, Skanör

Inom Skanörs Store Vång. Efter »Gässlingekroken«, ett område – öster om Skanörs gamla centrala del – som bl a innehöll delar av »nummerjordarna«.

Hagavägen, Skanör

Inom Skanörs Store Vång. Efter gården Haga, som även gett namn åt Hagaområdet mm, belägen inom Skanörs Store Vång och Skanörs Nyvång.

Halörsvägen, Höllviken

Vägen leder från rondellen på väg 100 ut mot Lilla Hammars Näs. Under åren 1931-34 undersökte arkeologen Folke Hansen (bror till kyrkoherden Emil Hansén i Skanörs och Falsterbo församlingar under åren 1918-28) ett gravfält på norra delen av Lilla Hammars Näs. Gravfältet innehåller ett mycket stort antal gravar, som hänför sig till romersk järnålder. Av dessa undersöktes ett 100-tal. Hansen har i sin skrift Hammarsnäs Halör hävdade att den i de medeltida sagorna nämnda handelsplatsen »Halör« skall vara samma marknadsplats

God Jul och Gott Nytt År önskar Calluna!

som nämns i samband med slaget vid Fotevik år 1134. Att marknadsplatsen fanns just här har dock ännu ej – trots ivriga efterforskningar och letande – kunnat verifieras.

Halörsvägen, Skanör

Inom Skanörs Store Vång. Under åren 1931-34 undersökte arkeologen Folke Hansen (bror till kyrkoherden i Skanörs och Falsterbo församlingar under åren 1918-28 Emil Hansén) ett gravfält på norra delen av Lilla Hammars Näs. Gravfältet innehåller ett mycket stort antal gravar, som hänför sig till romersk järnålder. Av dessa undersöktes ett 100-tal. Hansen har i sin skrift Hammarsnäs Halör hävdad att den i de medeltida sagorna nämnda handelsplatsen »Halör« skall vara samma marknadsplats som nämns i samband med slaget vid Fotevik år 1134. Halörsvägen, som är en fortsättning åt öster av Dykerigatan i centrala Skanör, leder i riktning mot Höllviken, på vars andra sida L Hammars Näs och således även »Halör« ligger.

Hamnvägen, Skanör

Hamnvägen utgör fortsättning av Hamngatan åt väster till Skanörs hamn. Hamnen byggdes 1880-81 som en ö ute i Öresund och som tillfart byggdes Hamnvägen av traktens eget material – sand.

Hans Höres plats, Skanör

Efter Skanörs siste »höre« (herde) Hans Jonasson Pihl, som avled 1927 vid 86 års ålder. Han var djupt religiös – som flera av hans företrädare – och kunde sin bibel utan och innan. Hans Höre omnämns av Anders Österling i »Idyllernas bok«.

Hans Levins väg, Höllviken

Vägen finns inom »Kämpingeheden« – väster om Kämpinge by – och leder mot Kämpingebukten. Namnet har vägen fått efter den välkände ålfiskaren och S-politikern Hans Levin, verksam både inom kommunalpolitiken och som riksdagsman. Hans Levin var bl a med om att år 1951 bilda Rängs kommun genom

sammanslagning av de gamla kommunerna Räng, Stora Hammar och Häslöv. 1974 bildades sedan nuvarande Vellinge kommun genom sammanslagning av dåvarande Skanör-Falsterbo stad, Rängs kommun, Vellinge kommun och en del av Månstorps kommun.

Hans Sotares gränd, Skanör

Hans Sotares efternamn var Persson. Han var egentligen murare till yrket, men försörjde sig tidvis även som extrapolis under stadsfiskalen Nils Perssons tid och då samman med poliserna Fundahn från Falsterbo och Ekrot från Skanör (vars fru under en tid var postexpeditionsföreståndare). Ytterligare en extrapolis fanns, kallad »Ola Brita«, som sommartid även hjälpte stadsbudet Norström i Falsterbo att köra gods till och från stationen åt framför allt sommargästerna. Hans »Sotare« bodde i Skanör vid Norra Stadsparken.

Harrisvägen, Höllviken

Inom »Kämpingeheden«. Efter växten Har-ris (*Cytisus scoparius*) som förr var en mycket vanlig växt i området. Vägen har alltså inte fått namnet efter ett personnamn och skall därför inte uttalas Hárrisvägen. Visserligen har en tullkontrollör H Edvard Harris funnits inom området, han bodde från början av 1930-talet och under ett par decennier vid Tremansvägen – under de första två åren som hyresgäst och sedan i egen sommarstuga – men någon med familjenamnet Harris kan inte spåras till Har-risvägen.

Hedehusvägen, Falsterbo

Inom Falsterbo vång. Efter gården Hedehus. Mangårdsbyggnaden uppfördes i början av 1910-talet åt grosshandlaren T Lindqvist av byggmästaren Magnus Lindahl, mellan Strandbadsvägen och Falsterbo Stadspark. Nuvarande adress är Strandbadsvägen 10. Ekonomibyggnaden med stall mm uppfördes inom Falsterbo Vång med nuvarande adress Hedehusvägen 5.

På Ljungen ges ut av
KULTURFÖRENINGEN
CALLUNA

Styrelse
Christian Kindblad
Ola Freij
Roy Larsson
Stellan Carlson
Gunilla Jerndell
Göran Lindgren

Redaktör
Christian Kindblad

Ansvarig utgivare
Stellan Carlson
Slättervägen 17
239 31 Skanör

Grafisk form
Christian Kindblad

Tryck
Holmbergs, Malmö

Adress
Christian Kindblad
Kulturföreningen Calluna
Kungsgatan 27 A
212 13 Malmö

Callunas e-post & hemsida
kassor@calluna.nu
www.calluna.nu

Medlemskap
Sätt in 200 kr på vårt konto
bankgiro 5470-1248

Tidningen utkommer
med 3 nummer per år.

Återge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, *Calluna vulgaris*

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN